Detta dokument är ett stödmaterial och innehåller exempel på tekniska och pedagogiska åtgärder. Det är inte en kravlista.

Stöd till trygg och styrd digital användning i F–6 och fritids

Målsättningen är att skapa en trygg, lugn och pedagogiskt styrd digital miljö, där digitala verktyg används där de behövs och på ett sätt som verkligen främjar lärande och inte stör.

Skolor som arbetar aktivt med dessa frågor uppfattar vi har principen att barn endast ska ha tillgång till godkända appar och webbsidor (så kallad vitlistning/whitelisting).

1. Grundprincip

Det är **mycket säkrare** att:

- Blockera App Store
- Blockera fria webbläsare
- Tillåta endast godkända appar och sidor

… än att försöka jaga och blockera “det som inte ska användas”.

2. iPads (Fritids och klassrum)

Styrs via **Apple School Manager + kommunens MDM-system** (finns redan). Steg för steg:

Åtgärd	Effekt
Blockera App Store	Tar bort möjligheten att installera appar (även gratis).
Endast **centralt godkända** appar installeras via MDM	Läraren bör inte behöva “kontrollera efteråt”.
Slå på **”Begränsat Safari”** → endast vitlistade sidor tillåtna (se lista längre ner)	Barn kan inte råka / klicka vidare.
Blockera spel, chat och öppna sociala funktioner	Minskar konflikter, distraktion och riskbeteenden.

Kontrollern fungerar betydligt stabilare när App Store är helt avstängd samt med Safari istället för Chrome, som bör avinstalleras helt.

3. Chromebooks & PC (åk 3–6)

Styrs via **Google Admin Console / Microsoft Intune**.

Åtgärd	Effekt
Aktivera SafeSearch (obligatoriskt)	Filtrerar bort våldsamt och sexuellt innehåll.
YouTube → endast lärarstyrd visning	Videor öppnas endast via länk eller klassrumsmaterial.
Tillåt endast godkända appar & tillägg (se nedan lista)	Blockerar spelplattformar.
Blockera öppna sociala appar & konton	Förhindrar chatt under lektionstid.

4. Förslag på urval av godkända appar (vitlista)

Syfte	Appar	Kommentar
Läsning	Polyglutt, Inläsningstjänst	Stabilt och barnanpassat
Matte	Nomp, Skolplus	Låg distraktion
Skolarbete	Google Classroom, Book Creator	Endast lärarstyrd användning
Kunskap & källor	NE Skola, SLI Play	Kvalitetssäkrat material

5. Förslag på urval av godkända webbsidor (vitlista)

Endast dessa tillåtna i Safari:

- https://www.skolplus.se
- https://www.nomp.se
- https://www.inlasningstjanst.se
- https://www.ne.se
- https://www.urskola.se
- https://classroom.google.com
- https://www.bris.se
- https://www.rfsu.se

6. Sidor och appar som bör blockeras (oavsett ålder)

Gäller F–6 samt fritids.
Dessa plattformar har **åldersgränser från 13 år och uppåt** och innehåller sociala funktioner, chattar eller algoritmer som **inte kan anses trygga i en lärmiljö.**

Plattform	Varför blockera i skolan?
YouTube (öppen åtkomst)	Rekommendationsflödet visar skräck, våld och störande innehåll även med barnkonton. Endast lärarstyrd visning rekommenderas.
SVT Play	Innehåller dramaserier och realityformat avsedda för äldre barn och vuxna.
Netflix, Viaplay, Disney+, HBO	Rekommendationssystemen går utanför åldersgränser. Skolan kan inte styra innehållet.
TikTok	Snabba dopaminflöden, sexualiserat innehåll och groomingrisker. Ingen skolsäker kontrollnivå finns.
Snapchat	Chattar och bilder försvinner → hög risk för mobbning och otillåten kontakt utan spårbarhet.
Instagram	Direktmeddelanden + bild- och videoflöden med vuxet och sexualiserat innehåll.
Facebook / Messenger	Kontakt med okända + privata chattar utan insyn.

Roblox	Öppna chattar och användargenererade världar där våldsamt och sexuellt innehåll förekommer.
Discord	Privat text-, röst- och videochatt → ingen möjlighet att trygga miljön.
Spotify (inloggat konto)	Har social feed och direktmeddelanden. Används av barn för att chatta i klassrum. Musik med text försämrar koncentration vid lärande.
Twitch, Steam, Reddit	Oreglerade forum och chattflöden, innehåll och språk kan inte kontrolleras.
Pinterest & öppet bildsök	Leder snabbt till vuxet eller sexualiserat bildmaterial även vid oskyldiga sökningar.

Sammanfattning:
Samtliga plattformar ovan har högre åldersgräns än F–6 och är utformade för fri interaktion med okända personer och algoritmstyrt innehåll, vilket inte är förenligt med en trygg skolmiljö.

7. Underlag/förslag att ta vidare i diskussion med kommunen

- Om barnen tar med paddan/datorn hem eller använder utanför skolans wifi (sker detta på skolan?) behövs en tredjepartsprodukt som kan hantera vitlistning av webbsidor. Exempelvis " Light speedway filter". Obs! Denna typ av produkt är absolut nödvändig för att vitlistningen ska gälla även utanför skolans nätverk. Utan produkten blir datorn som vilken dator som helst utanför skolan.
- Aktivera centralt styrd MDM för alla iPads (samma princip här, för att vitlistningen ska fungera behövs en tredjepartsprodukt om barnen tar med dator/padda hem eller använder utanför skolans wifi)
- Blockera App Store
- Blockera alla adresser i alla webbläsare
- Vitlista appar och webbsidor (startlista på detta finns ovan)
- Lärarstyrd visning på YouTube
- Säkerställa att skolan får tillräckligt med resursstöd från kommunen för att hantera/utveckla en säker IT-miljö